



## YEREL KALKINMADA TURİZM SEKTÖRÜNÜN ROLÜ VE BARTIN İLİ ÖRNEĞİ

### IN LOCAL PROGRESS THE ROLE'S OF TOURISM SECTOR AND THE EXAMPLE OF BARTIN PROVINCE

İlayda KILIÇOĞLU<sup>1</sup>, Zafer YILDIZ<sup>2</sup>

#### Öz

*Bu araştırmanın amacı, Bartın ilinin doğal, tarihi ve kültürel turizm potansiyellerinin, turizm çeşitlerinin belirlenmesi ve turizmin geliştirilmesiyle ekonomik kalkınmada turizm sektörünün rolünü incelemek ve Bartın'ın mevcut kaynaklarını göstermeye çalışarak bu kaynakların kullanılabilir olup olmadığını ortaya çıkarmaktır.*

*Kalkınma kavramı açıklanarak yerel kalkınma kavramının önemi ve etkileri üzerinde durulmuştur. Daha sonra; turizm ve yerel kalkınma arasındaki ilişki incelenerek turizm sektörünün yerel kalkınmadaki rolü açıklanmıştır. Bartın ilinin turizm olanakları incelenmiş ve sonrasında turizmin yerel kalkınmaya olumlu ve olumsuz etkileri irdelenerek turizmin bölgesel gelişme farklılıkların giderilmesi üzerindeki etkileri incelenmiştir.*

*Son olarak da, Bartın ili halkı ile anket çalışması uygulanmıştır. Bu anket çalışması ile Bartın halkının turizm sektörüne karşı tutumu, bölge turizmi ve turizmin bölge ekonomisine katkısı ölçülmeye çalışılmıştır. Anket sonucunda elde edilen veriler SPSS 18 paket programı ile analiz edilmiştir.*

**Anahtar Kelimeler:** Bölgesel Kalkınma; Turizm Sektörü; Bartın

#### Abstract

*The aim of this study is to study the natural, historical and cultural tourism potential of Bartın, understand the role of the tourism in the economic development, and reveal the possible tourism activities which would have impact on the economic development.*

*The development concept is explained to emphasize the importance of local improvements. Also, the relationship between the tourism and the local development is analyzed to explain the main role of tourism in the local economic improvements. The positive and negative impacts of tourism on the local development are reviewed by studying the economic and social analysis of Bartın within potentials in tourism.*

<sup>1</sup> ilayda.kilicoglu@gmail.com

<sup>2</sup> Dr. Öğretim Üyesi, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, zyildiz@kmu.edu.tr

*Lastly, a questionnaire is being designed for the locals of Bartın to understand the manner of the public against the tourism, local tourism and the impact of local tourism on the economic development. The data obtained by the questionnaire is analyzed by SPSS 18 program.*

**Keywords: Regional Development, Tourism, Bartın**

## 1. GİRİŞ

Toplumların gelişmesine paralel olarak kalkınma kavramı farklı dönemlerde çeşitli anlamlarla ifade edilmiş, hatta aynı dönem içerisinde bile farklı anlamlarda kullanıldığı da olmuştur. Kavram, kimi zaman eş anlamlara gelen sanayileşme, modernleşme, gelişme, ilerleme ve büyüme gibi kavramlarla iç içe geçmiş, birbirlerinin yerine kullanılmış ve bu sebeple anlamında karmaşaya sebep olmuştur.

Bir ülkenin ekonomik olarak gelişmesi hiçbir zaman ülkenin tüm bölgelerinde aynı zamanda hızla başlamamıştır. Coğrafi yapısı, sermaye birikimi, nüfusu, eğitim düzeyi, beşerî sermaye gibi zengin kaynakları olan bölgeler, diğer bölgelere göre ekonomik ve sosyal yönlerden daha önce ve hızlı kalkınmışlardır.

Günümüzde dünya ekonomisinin en belirgin özelliklerinden birisi olan bölgelerarası gelişmişlik farklılıkları dikkati üzerine çekmektedir. Gelişmiş ya da gelişmekte olan hemen her ülkede var olan bölgelerarası dengesizlik sorununun giderilmesi için yapılan çalışmaların ekonomi literatürüne bölgesel kalkınma kavramı olarak yer almasının II. Dünya savaşı sonrasında olduğu bilinmektedir. Ülkeler arasında veya ülkenin kendi içerisinde sahip olduğu çeşitli kaynakların dengeli bir şekilde dağılmaması bazı sorunların ortaya çıkmasına yol açmaktadır.

Özellikle nitelikli işgücünün ve sermayenin dengesiz bir şekilde belirli bölgelerde toplanması, bölgesel gelişimi sağlamak için daha fazla önem kazanmaya başlamıştır. Söz konusu farklılaşma, teknolojinin hızlı ilerlemesine paralel olarak dinamik yapıdaki sanayileşmenin bir sonucu olarak ortaya çıkmaktadır.

Gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde yaşanan bölgelerarası dengesizlik, ülkemizin sınırları içerisinde de görülmektedir. Bu sorunu, yerel kalkınma ile gidermek mümkün olacaktır. Kalkınma açısından oldukça büyük önem taşıyan turizm sektörü hem ulusal hem bölgesel hem de yerel ölçekte değerlendirilmesi kalkınmada dengenin sağlanması için büyük önem taşımaktadır.

Yerel kalkınmada turizmin etkisi her geçen gün daha fazla önem kazanmaktadır. Turizm, gelişmiş ekonomilerde önemli bir sektör olarak yer alırken, gelişmekte olan ekonomilerde, turizm olanaklarına sahip olan bölgelerin kalkındırılmasında kalkınmayı hızlandırıcı ve tamamlayıcı etkileri dikkat çekmiştir. Bölgelerarası farklılıkların ortadan kaldırılmasında turizmin rolü, tarım ve sanayi sektörlerinde yeterli kaynak ve gelişim fırsatı olmadığı halde, turizm kaynakları yönünden zengin potansiyele sahip bölgelerin planlı turizm uygulaması sonucunda turistik yönden dengeli bir şekilde gelişmeleri ve kalkındırılmaları olanağı elde etmiş olacaktır.

Dünya Turizm Örgütünün öngörülerine göre, 20 yıl içerisinde turizm sektörü, en hızlı büyümeyi gösterecek ve gelişimini sürdürecektir. Turizm gelirinin 2020 yılında 2 trilyon dolar olacağı öngörülmektedir. Özellikle Türkiye gibi zengin turistik arz potansiyeline sahip ülkeler için turizm sektörü büyük bir gelir kaynağıdır.

Turizm sektörü neredeyse tüm sektörleri olumlu açıdan etkileyen bir sektördür. İstihdam üzerindeki etkisi, bölgelerarası dengesizliğin giderilmesindeki etkisi, milli gelire etkisi, ödemeler dengesine etkisi ve sosyo-kültürel etkileri açısından turizm faaliyetleri, bu alanda bakanlıkların kurslar açmasına, meslek okullarının kurulmasına ve üniversitelerde bölüm hatta fakülteler kurulmasına neden olmuştur. Alternatif turizm türlerinin geliştirilmesi, geri kalmış bölgelerin kalkınması için önemli bir ekonomik kalkınma aracı haline gelmiştir.

Dünyadaki gelişmelerle birlikte turizm anlayışı da değişerek, deniz-kum-güneş üçlemesi olan turizme olan ilgi yerini, doğa ile bütünleşmiş, değişik kültürler tanımış, gelecek kuşakları göz önünde bulunduran, çevreye duyarlı turizm hareketlerine olan ilgiye bırakmaya başlamış ve alternatif turizm olarak adlandırılan turizm çeşitlerine ilgi duyulmaya başlanmıştır.

Bu çalışmanın amacı, yerel kalkınmada turizm sektörünün ekonomik yönden önemini incelemek ve Bartın ilinde turizm sektörünün yerel kalkınmadaki katkısını ortaya koymaktır. Genel olarak elde edilen bulgular sektörün, ekonomik büyüme ile kalkınmaya katkı sağladığını göstermektedir.

## **2. KALKINMA KAVRAMI VE TURİZMİN YEREL KALKINMADAKİ ROLÜ**

### **2.1. Kalkınma Kavramı ve Yerel Kalkınma**

“Büyüme” bir ülkenin veya bir bölgenin ekonomisi ile ilgili sayısal verilerindeki artışı ifade eder. Ülke ekonomisinin nüfus, işgücü, toprak ve diğer üretim faktörlerinde gerçekleşen artışlara büyüme denmektedir. Kalkınma ya da gelişme ise, ekonominin bünye ve çatısında meydana gelen değişimleri ifade etmektedir (Dülgeroğlu, 2003, s. 9). Örneğin; bir ülkenin milli gelirindeki bir artış, büyümeye yönelik bir artıştır. Ancak kişi başına düşen milli gelir üzerindeki sayısal artışlar, o ülkenin kalkınmış olduğunu ifade etmemektedir. Bazen rakamlar artar fakat bu artan rakamlar kalkınma anlamına gelmemektedir. Çünkü kalkınma yapısal bir sonuçtur

Kalkınma; yatırımların artması, üretimdeki verimliliğin yükselmesi anlamına gelmektedir. Kalkınmanın özünde, insana yapılan yatırımlar ve genel olarak yaşam kalitesinin artması yer almaktadır. Kalkınmadan söz edebilmek için, okur-yazarlık oranının artması, eğitilmiş ve kalifiye işgücünün artması, nüfusun sosyal güvence altında olması, kültürel zenginlik ve çevre bilincinin oluşması gerekmektedir. Bu bağlamda genel olarak ifade edilecek olursa büyüme olmadan kalkınma gerçekleşmemektedir. Ancak her büyüme kalkınma demek değildir. Kalkınma kavramı, kendine benzer anlamlara gelen sanayileşme, modernleşme, ilerleme, büyüme ve yapısal değişim gibi kavramlarla bütünleşmiş, bu terimlerin yerine kullanılmış ve doğal olarak bu durum kalkınma kavramında bir anlam karışıklığına yol açmıştır.

Genel bir tanımla kalkınma, bir ulusun istenilen şekilde ekonomik gelişme sürecini ortaya koyabilmesi amacıyla, ulusal ekonomiyi bir bütün halinde düzenlenmesidir. Daha geniş kapsamda kalkınma kavramı, bir toplumda siyasal, toplumsal ve ekonomik alanlarda arzu edilen her türlü değişim ve gelişim olarak tanımlanabilir. Tarihsel olarak kalkınma ise; az gelişmiş ülkelerde ortaya çıkan büyük ölçüde beşerî sorunların azaltılması ve maddi refah seviyesini arttırmaya dair mevcut potansiyelin harekete geçirilmesi anlamına gelmektedir. Kalkınma, ülkelerin ulaşmaya çalıştığı bir hedef ve aynı zamanda nedensel ilişkileri kapsayan bir süreçtir (Ingham, 1995, s. 33).

Ekonomik büyüme ve kalkınma, bütün ülkelerin en temel amacıdır. Bu amaca ulaşmadaki temel

unsur ise, ülkenin mevcut kaynak ve potansiyellerini en verimli şekilde kullanmaktır. Birçok ülkede bir merkez etrafında yoğunlaşan ekonomik ve sosyal faaliyetler, bölgelerarası gelişmişlik farklılıklarını meydana getirmiş ve büyük dengesizliklerin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bu durum, bölgelerin ekonomik faaliyetlerini, nüfus dağılımını, kentlerin ve çevrenin bütünlüğünün bozulmasına yol açmış, kalkınmanın ekonomik ve sosyal maliyetlerini artırmış ve tüm bunlar gelişmelerinin daha ileri bir boyuta ulaşmasına imkân vermeyen sorunlara yol açmıştır (Arslan, 2005, s. 276).

Yerel kalkınma kavramının tanımlanabilmesi için öncelikle “yerel” kavramının tanımının yapılması gerekmektedir. “Yerel” sözlük anlamıyla yöresel anlamı taşımaktadır. “Yerel”, hem içinde yaşayan insanların yaşamlarını sürdürmesi için bir çevre oluşturması, hem de bu çevrede yaşayanların kapasitelerinin belirlenmiş olması açısından önem teşkil etmektedir (Tekeli, 2002, s. 8).

Genel bir yaklaşımla yerel kalkınma, yeni istihdam ve vergi kaynakları sağlamak için özel sektör yatırım fırsatlarının teşvikinde yerel birimlerin kıt kaynakları yönettiği bir süreç olarak ortaya çıkmaktadır. Böyle bir yapı çerçevesinde yerel hükümetler, kendi stratejilerini ve teşviklerini faaliyete geçirmeye çalışabilir veya özel sektör ve Toplumsal Kalkınma Organizasyonları gibi kurum ve kuruluşlarla iş birliği içinde bulunabilirler (Krumholz, 1999, s. 83).

Sanayi Devrimi’nden sonra ivme kazanmaya başlayan yerel kalkınma sürecinde özellikle kentsel/bölgesel dengesizliklerin sık sık gündeme gelişinin artması, kavramın zenginleşmesindeki rolünün önemi görülmektedir. Yerel kalkınma ile ilgili literatürlerin büyük bir bölümünde, şehirlerin, kasabaların ve kırsal bölgelerin ekonomik refahını artırmada kamu-özel sektör ilişkileri ile yerel mercilerin görev ve sorumluluğu dikkate alınmıştır (Rogerson, 2001, s. 1007-1009). Buradaki gaye, göreceli olarak geliri daha düşük olan toplumlara, daha iyi hayat kalitesine ulaştırarak, toplumu geleceğe dair umutlu tutmaya çalışmaktır.

Yerel kalkınma yaklaşımı, yöre ve bölgelere kendi ekonomik ve sosyal geleceğine şekil verme olanağı tanıyan, karar verme sürecinde aşağıdan yukarıya şekillendirdiği yerel kalkınma politikalarının ön planda olmasında etkili olmaktadır. Uluslararası faaliyetlerden bazıları, yerel düzeyde ekonomik kalkınma sürecini destekleyen kapsamlı programlar uygulamaktadır. Yerel kalkınma stratejileri ve faaliyetleri, gelişmiş ülkelerin neredeyse hepsinde dikkat çekmekte, gelişmekte olan ülkelere uyarlanmaktadır (Çetin, 2006, s. 127).

## 2.2. Turizmin Yerel Kalkınmadaki Rolü

Turizm, insanların boş vakitlerini değerlendirmek amacı ile yapılan, maddi bir kazanç sağlama amacı olmadan, toplu veya bireysel bir şekilde gerçekleştirilen seyahatlerdir. Gidilen yerde en az bir gün ya da bir gece konaklamak suretiyle yapılan, bu zaman zarfında dinlenme, eğlenme, spor, sağlık amacıyla yapılan seyahatler, kültürel faaliyetler, dost ve akraba ziyaretleri gibi faaliyetlerden oluşan sosyal, ekonomik ve kültürel bir faaliyet ve hizmet sektörüdür (Akıllı, 2004, s. 18-19).

Turizm, boş zamanın artması, gelir düzeyinin artması ve teknolojik gelişmeler gibi nedenlerin etkisiyle çok hızlı gelişme gücü olan bir sektördür. Hızla gelişen ve büyüyen bu sektör, ekonomik, sosyo-kültürel ve çevresel etkilere sahip olan, ulaşım, konaklama, yeme-içme, alışveriş, eğlence gibi birçok hizmeti bünyesinde barındıran geniş kapsamlı bir faaliyet alanıdır (Zengin vd., 2014).

Turizm sektörü bölgesel veya yerel kalkınmanın sağlanması ve kaynakların etkin kullanımı

açısından oldukça önemli bir yere sahiptir. Bu sektör, bölgesel dengesizliklerin giderilmesinde etkili olmaktadır. Çünkü tarım ve sanayi sektöründe yeterli kaynak ve gelişme potansiyeli olmayan bölgeler zengin turistik değerlerini etkin bir şekilde kullanmaları sonucunda turistik açıdan dengeli bir şekilde kalkınma imkanına sahip olacaktır (Çeken, 2008, s. 298).

Yerel kalkınmanın sağlanması için önemli sektörlerden biri olan turizm bir yandan ekonomik kalkınmayı hedeflerken diğer yandan da tarihi, kültürel ve turistik yönden çekici olan ekolojik alanların korunması ve restore edilmesi hedeflemektedir. Bu bağlamda yerel kalkınma ve turizm ilişkisi; turizm ve çevre aracılığı ile ekonomiye katkı sağlama, gelişmede denge sağlama, sektörler ve bireyler arasında dengeli bir gelişme sağlarken, kültürel, doğal ve fiziksel çevreyi koruma, turistlere hizmet verirken, yerel halkın da ihtiyaçlarını göz önünde bulundurarak sürdürülebilir turizm stratejilerini oluşturmaktadır (İnskeep, 1991, s. 174).

Diğer yandan, özellikle ekonomik nedenlerden dolayı kitle turizmini destekleyen ülkelerde ortaya çıkan tecrübeler, turizmin zamanla yöredeki sosyal yapı, kültürel değerler ve doğal kaynaklar açısından olumsuz etkilere yol açabileceğini göstermiştir. Günümüzde, turizm toplumlar için her ne kadar önemli bir yere sahip olsa da turizmin sürdürülebilir gelişimine olan ihtiyaç hala devam etmektedir (Güneş ve Küçük, 2013: 28). Bu nedenle turizmin doğru yönetilerek ve sürdürülebilir bir şekilde ele alınması daima temel amaç olmalıdır (Güneş, 2011, s. 50).

Turizm son zamanlarda değişik amaçlar için popüler bir küresel faaliyet olmaktadır. Turizm birbirine bağlantılı olarak ekonomi, politika, sosyoloji, çevre, hukuk, iş gibi farklı çalışma alanları ile ilişkilidir. Bu özelliği ile turizmin ülkelerin gelişmesine katkı sağladığını söylemek mümkündür (Keskin ve Cansız, 2010). Turizm sektörünün gelişim göstermesi ile ulusal gelir seviyesinin iyileşmesi, turizmle ilgili endüstrilerden yararlanılması, istihdam oranının artırılması gibi konularda bölgenin diğer endüstrilerinin gelişmesine olanak sağlanmaktadır. Bu niteliği ile turizm, ekonomik kaynaklarını geliştirebilen bir faktör olarak görülmektedir (Lie, 2014, s. 225).

Turizm, döviz sağlayıcı ve istihdam olanağı gibi nitelikleriyle yerel ekonomilere katkı sağlamaktadır. Turizm sektörü, ülkeler için hızlı ilerleyen bir özelliğe sahiptir. Gelişmekte olan ülkelerde turizm teşviklerinin temel amacı, ülkeye döviz girişinin sağlanmasıdır (Zaei ve Zaei, 2013).

Turizm sektörü; işgücü, ekonomik ve demografik yönlerden karma bir özellik sergilemektedir. Farklı gruplara mensup yaş, meslek, gelir ve kültürlere sahip kimseler, bu sektörde aynı işletme içinde istihdam edebilmektedirler. Aynı zamanda, turizm sektörü tarafından olanak sağlanan temizlik, satın alma, depolama gibi birçok alt meslek grupları, ileri seviyede beceri gerektirmemektedir. Bu bağlamda, turizm sektörüne uygun olan, gelişmemiş ya da az gelişmiş yörelerdeki istihdamın önemli kaynaklarından birini oluşturmaktadır (Aktakas, 2006, s. 22).

Dünya ile birlikte Türkiye'de de turizme yönelik çalışmalar büyük çapta bir ilerleme kaydetmiştir. Turizm sektörüne yapılan yatırımlardaki artış milli gelir içerisinde turizmin payındaki artışın yanı sıra ödemeler dengesine ve hizmetler sektörüne de olumlu bir etki sağlamıştır (Dilber, 2007, s. 219). Turist harcamaları, döviz girişi ile ödemeler dengesine ve turizm genişlemesi ile oluşan gelirlere katkı sağlayabilir ve ekonomi için ciddi bir gelir kaynağı olabilmektedir. İstihdam, vergi gelirleri ve diğer ek gelirler gibi farklı ekonomik kazançlar turizm faaliyetleri sayesinde elde edilebilmektedir. Bu özellikleri ile turizm

sektörünün gelişmesinin ve ilerlemesinin ekonomik büyümeye olumlu bir katkıda bulunduğunu söyleyebiliriz (Künü vd., 2015).

Türkiye ekonomisinin yapı taşlarından biri olan ve dünyada da en fazla gelişen ve genişleyen sektörlerden biri turizm ile birçok hükümet; dış ticaret açığı, enflasyon ve işsizlik gibi konuların üzerinde durmaktadır (Çımat ve Bahar, 2003). Özellikle 1950'lerden itibaren turizm talebindeki hızlı artış, bazı ülkelerde hükümetlerin ve girişimcinin fayda ve maliyet analizi yapmadan yatırım yapmasına yol açmaktadır. Birçok ülkenin turizmi öncü endüstri olarak görmesinin nedeni bölgesel ekonomik kalkınmayı sürdürmektir. Bölgesel kalkınma bakımından turizm sektörü, daima ekonomik kalkınmaya yön verici olmaktadır (Künü vd., 2015).

Ekonomik açıdan düşünüldüğünde genellikle turist harcamaları ihracatın bir benzeri olarak görülmektedir. Bir ihraç ürünü olmamasına karşın turizm faaliyetinin ekonomideki etkileri ihracattaki gibi olmaktadır. Herhangi ihraç malının yurt dışına satılması zorunlu iken, turizm ürününden yararlanmak isteyen turizm tüketicileri bu ürünün bulunduğu yere seyahat etmek zorundadırlar. Turizm ürünü ülkede kalmasına rağmen halde ihraç edilmiş gibi bir etkisi olmaktadır. Bu durum turizm gelirlerinin ihracatın bir benzeri olarak değerlendirilmektedir (Akova, 1997, s.271).

Turistik gereksinimlerin giderilmesi için turistlerin yaptıkları harcamalar, ekonomiye dalga dalga yayılarak bir hareketlilik katmakta ve bu gereksinimlerin giderilmesine yönelik üretim, ayrı bir önem kazanmaktadır (Olalı ve Timur, 1988). Turizm sektörünün geliştiği ülkeye ya da bölgeye ekonomik olarak büyük katkılar sağlaması bölgede yaşayan insanlara sosyal ve fiziksel çevre bakımından da olumlu katkıları da beraberinde getirmektedir.

Turizm, insanlar arasında kültürel değişim ve etkileşimi sağlayan ve insanların kültür düzeylerini artırmaya imkân veren en önemli araçlardan biridir. Yeryüzünde yaşayan milletler hakkında neredeyse herkesin sahip olduğu öngörülleri vardır. Aynı ülke içindeki vatandaşların, farklı şehirlerdeki insanlar hakkında da bu tarz düşüncelere sahip olabilmektedir. İnsanların bir araya gelmesini sağlayan turizm hareketleri, kişilerin birbirlerini daha yakından tanıma fırsatı sunmaktadır. Turizmin diğer sosyolojik etkisi ise, toplumun dışa açılmasını ve değer yargılarının değişim sürecinin hızlanmasını sağlamaktır (MEGEP, 2007: 29).

Turizmin etkilerinden bir diğeri de bölge halkının refah seviyesinin artışı üzerindeki etkisidir. Bölgeye gelen turist hareketleri ile birlikte, yöre vatandaşları, toplu ulaştırma sistemlerinde daha ileri seviyelere, elektrik ve su gibi altyapı hizmetlerinde üst seviyeye ulaşması, alışveriş ve eğlence merkezleri gibi tesislere sahip olma şansını yakalayabilirler. Turizm, belli bir kalifiyeye sahip olmayan, istihdam imkânı olmayan işsiz kişi sayılarının azaltılmasına olanak sağlayarak, ekonomik birimlerin çeşitlenmesine ve bölgede diğer sektörlerin de gelişmesine elverişli bir zemin hazırlamaktadır (Bahar, 2007, s. 8).

Turizm, genel olarak olumlu etkileriyle bilinmekle beraber, sosyal koşulların değişmesine yol açabilmektedir. Yerli halkın değer anlayışlarında, kişisel davranış şekillerinde, aile bağlarında, ortak genel yaşam biçiminde, geleneksel merasimlerde ve cemiyet örgütlenmelerinde büyük sorunlara sebep olabilmektedir (Milman ve Pizam, 1988).

### **2.3. Bartın'ın Turizm Olanakları**

Bartın ve çevresinin alternatif turizm potansiyeli incelendiğinde tarihi geçmişi, iklimi, doğal

güzellikleri ve kültürel miraslarıyla turizm potansiyeline sahiptir.

**Doğa Yürüyüşü:** Arıt, Ulus, Kocanaz, Gökırmak vadileri doğa yürüyüşü için elverişli alanlara sahiptir.

**Atlı Doğa Yürüyüşü:** Doğa yürüyüşü için elverişli arazi yapısına sahip vadiler ve platolar bu tür faaliyet için uygun doğal şartlar sunar.

**Dağcılık:** Özellikle Arıt ve Ulus vadilerini çerçeveleyen yüksek ve eğimleri değişen plato ve dağlık araziler dağcılık aktivitesi için uygun ortam sağlamaktadır.

**Bisiklet Turları:** Bisiklet turları için, arazi eğiminin dağ bisikleti için uygun olduğu alanlar seçilmelidir. Ulus vadisi, Bartın-Amasra, Güzelce hisar-Kızılkum, Kozcağız – Kumluca bölgeleri, bisiklet turlarının yapılabileceği alanlar arasında yer almaktadır.

**Mağara Turizmi:** Bartın ili sınırları içinde, kireçtaşının yaygın olarak bulunduğu arazilerde erime boşluklarının oluşturduğu değişik şekil ve boyutlarda mağaralar bulunmaktadır. Bu mağaralar ekoturizm kapsamı içerisinde değerlendirilebilir niteliktedir. Bu mağaralardan en karakteristik olan örnekler ise Gürcüoluk ve Uluyayla mağaralarıdır.

**Deniz Turizmi:** Bartın ilinin, dik ve ormanlık yamaçlar ile denize ulaşan kıyı kesimi, koyları ve renklerle iç içe geçen bitki örtüsüyle ilgi çekici bir yere sahiptir. Bu koylar, temiz kumları, sakin ve az dalgalı denizleri ve doğayla bütünleşen ilgi çekici güzellikleriyle turizm potansiyeline sahip olmaktadır.

Amasra, İnkum, Çakraz plajları deniz turizmi için uygun alanlardır. Günöbirlikçiler için ise; Güzelce hisar, Mugada,Hatıpler, Kızılkum, Bozköy, Akkonak, Deliklişile, Göçkün, Çambu, Tekkeönü, Kapısıyu ve Kurucaşile Bartın kıyılarındaki doğal plajları, su-deniz sporları (yüzme, dalma, yelken, balık avcılığı, vb.) için uygun potansiyele sahiptir.

Amasra ve Kurucaşile limanları, yat gecelemlerine müsait limanlardır. Kurucaşile, dünyada yapılan ilk ahşap teknenin yüzdürüldüğü yer olarak bilinmektedir. Ün salmışlığını bugün de Türkiye'nin güzel ahşap guletlerinin yapıldığı yer olarak sürdürmektedir.

**Tarih Turizmi:** Bartın ili ve çevresinin tarihi mirası oldukça geniştir. Özellikle Amasra ilçesinde Hellenistik, Roma, Bizans, Ceneviz, Osmanlı dönemlerine ait, tarihi turizm açısından ilgi çekecek çok sayıda yapı bulunmaktadır.

**İnanç Turizmi:** Bartın ilinde camii, türbe ve dini ziyaret yerleri, ekoturizm kapsamında değerlendirilebilecek potansiyele sahiptir. Halilbey Camii, İbrahimpasha Camii, Şadırvan Camii, Amasra Fatih Camii, Aya Nikolas Kilisesi, Amasra Küçüktepe Martyriumu, Hisarkale Mahzeni, Ebu Derda Türbesi inanç turizmi kapsamında değerlendirilebilecek yerlerdir.

**Kültür Turizmi:** Bartın ili ve çevresi kültür turizmi çerçevesinde değerlendirilebilecek potansiyele sahiptir.

Amasra'da; müze, kale, Kuşkayası Yol Anıtı, yeraltı galerisi ve kiliseler, antik tiyatro ile bedesten kalıntıları.

Merkez ilçede; Aya Nikolas Kilisesi, höyükler ile Osmanlı dönemi eserlerinden camiler, köprüler, hanlar, hamam ve ahşap evler, Güzelce hisar lav kayaları.

Kurucaşile'de; Kromna kenti kalıntıları olan Tekkeönü kalesi, mahzen ve galeri ile Yedikuyular.

Ayrıca; folklorik değerler ve yöre mutfağı, geleneksel el sanatlarından 400 yıllık bir geleneği

yansıtan ahşap yat ve tekne yapımıcılığı, Amasra’da ağaç işleri (oymacılık- süsleme) ve merkezde tel kırma ürünleri kültür turizmi için uygun yerler ve etkinliklerdir.

**Yerel El Sanatları:** Tel kırması, dokumacılık, peşkir işlemeciliği, ahşap ve metal işçiliği, tekne yapımıcılığı ekoturizm çerçevesinde değerlendirilebilecek, yerel halk için gelir sağlayan bir alternatif olarak değerlendirilebilir niteliktedir.

**Festival ve Diğer Yerel Organizasyonlar:** Bartın ilinde her yıl tekrarlanan birçok yayla şenlikleri, festivaller ve spor organizasyonları yer almaktadır. Bu organizasyonlar ekoturizm kapsamında yeterli olanaklara sahip olmaktadır.

**Şelaleler:** Bartın ili şelaleler yönünden zengin bir kaynağa sahip değildir. Kurucaşile’de Göl Deresi Şelalesi; orman gülleri ve zengin yeşil dokusuyla yükselen bir vadide bulunmaktadır. Ulus ilçesinde Ulukaya Şelalesi; gerek otantik yapıdaki çekiciliği ile gerekse çevresindeki güzelliği ile yoğun ziyaretçi çekmektedir. Efsaneye göre; her kim Ulukaya şelalesinden bir yudum su içerse ya da bir mendil ıslatırsa aşkları tutkuya dönüşecek ve sonsuza dek sürecektir.

**Yayla turizmi:** Bartın ilinde farklı yükseltilere sahip, ormanı, yeşili, mağaraları ile Uluyayla, Ardıç ve Gezen yaylaları olağanüstü güzellikleri ile yayla turizmi kapsamında uygun potansiyele sahiptir.

**Kongre Turizmi:** Ülkemizde turizmin başladığı yer olarak bilinen Amasra; son yıllarda kongreler için giderek artan talepler bulunmaktadır. Bartın ve özellikle Amasra’da kongre talebinin karşılanması için kongre salonları ihtiyacı bulunmaktadır. Kültürel ve doğal potansiyeli ile kongre turizmi kapsamında değerlendirilebilir.

### 3. BULGULAR: ARAŞTIRMA EVRENİ, ÖRNEKLEM ve YÖNTEM

#### 3.1. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın temel amacı turizm yönünden zengin kaynaklara sahip olan Bartın ilinin kalkınmasında bu kaynakların kullanılabilirliğini ölçmektir. Bu amaç doğrultusunda bağımlı ve bağımsız değişkenler belirlenerek, bu değişkenler ile Bartın ilinin sahip olduğu alternatif turizm potansiyelinin bölgenin kalkınması için etken rol olarak kullanılıp kullanılamayacağına dair katılımcıların görüşleri ölçülmeye çalışılmıştır. Bu yönde bağımsız değişken Bartın ilinin alternatif turizm potansiyeli, bağımlı değişken ise bölgenin kalkınması şeklinde ortaya konmuştur.

#### 3.2. Araştırmanın Yöntemi ve Örneklemi

Araştırma yöntemi olarak anket çalışması kullanılmış olup, bu çalışma Bartın ilinde halkın turizmin ekonomiye katkısı üzerindeki görüşlerini belirlemek üzerine gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda araştırmanın evrenini, Bartın ilinde yaşayan bireyler oluşturmaktadır. Anket farklı yaş grubundan, eğitim düzeyinden, meslekten, cinsiyetten ve gelir grubundan bireylere uygulanarak halkın her kesiminden bireylere ulaşılmaya çalışılmıştır.

Türkiye İstatistik Kurumu’nun 2016 yılı adrese dayalı nüfus kayıt verilerine göre Bartın ilinin toplam nüfusu 2017 yılı itibari ile 193.577 olup (TUİK, 2018) araştırma kapsamında tüm bireylere ulaşılması işgücü, zaman ve maliyet gerektireceğinden çalışmada örnekleme yöntemi kullanılması uygun görülmüştür. Bunun için örnek büyüklüğünün belirlenmesinde Tablo 1’ den yararlanılarak Yazıcıoğlu ve Erdoğan ‘ın (2004) çalışması kullanılmış ve %5 örnekleme hatası ile rastgele seçilen 390 kişi ile birebir



görüşme şeklinde araştırma yapılmıştır (Yazıcıoğlu ve Erdoğan, 2004). Çalışmada Yıldız'ın 2007'de yapmış olduğu çalışmasında yer alan sorulardan yararlanılmıştır (Yıldız, 2007, s. 397).

**Tablo 1:  $\alpha=0.05$  için Örneklem Büyüklükleri**

Evren Büyüklüğü	+ 0.03 örnekleme hatası (d)			+0.05 örnekleme hatası (d)			+0.10 örnekleme hatası (d)		
	p=0.5 q=0.5	p=0.8 q=0.2	p=0.3 q=0.7	p=0.5 q=0.5	p=0.8 q=0.2	p=0.3 q=0.7	p=0.5 q=0.5	p=0.8 q=0.2	p=0.3 q=0.7
100	92	87	90	80	71	77	49	38	45
500	341	289	321	217	165	196	81	55	70
750	441	358	409	254	185	226	85	57	73
1000	516	406	473	278	198	244	88	58	75
2500	748	537	660	333	224	286	93	60	78
5000	880	601	760	357	234	303	94	61	79
10000	964	639	823	370	240	313	95	61	80
25000	1023	665	865	378	244	319	96	61	80
50000	1045	674	881	381	245	321	96	61	81
100000	1056	678	888	383	245	322	96	61	81
1000000	1066	682	896	384	246	323	96	61	81
100 Milyon	1067	683	896	384	245	323	96	61	81

**Kaynak:** Yazıcıoğlu ve Erdoğan, 2004, s.50

### 3.3. Analiz ve Bulgular

Uygulanan anket çalışması sonucu elde edilen veriler “SPSS Statistics 18” ekonometrik program ile analiz edilmiştir. Yapılan analizler; Güvenirlilik analizi, demografik veriler ile turizmin ekonomiye katkısını belirlemeye yönelik likert soruların crosstabb(çaprazlama) analizi ve son olarak hipotezlerin kurulması ve test edilmesi analizleri yapılmıştır.

#### 3.4. Güvenirlilik Analizi

Çalışmada kullanılan ölçeğin güvenilirliğine karar verebilmek için öncelikle 50 anketlik bir ön test yapılmış ve ölçeğin Cronbach Alpha katsayısı hesaplanmıştır. Elde edilen değere göre ölçeğin güvenilirliği yaklaşık %92 olarak bulunmuştur. Bu ölçeği kullanabilmemiz için yeterli bir seviye olduğundan geri kalan anketler katılımcılara sunulmuştur.

Cronbach's Alpha ( $\alpha$ ) sayısı 0 ile 1 arasında bir değer almakta ve  $\alpha$  sayısı 1'e ne kadar yaklaşırsa ölçek o kadar güvenilir olmaktadır (Kalaycı, 2006, s.405).

**Tablo 2: Reliability Statistics**

Cronbach's Alpha	N of Items
,923	34

Diğer taraftan anketin likert ölçeğine dayalı soruların oluşturduğu birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü bölümlerinde yer alan toplam 34 soru için "Alfa Modeli"ne göre uygulanan güvenilirlik analizi sonucunda  $\alpha$  (Alfa) = %75 çıkmıştır. Bu durumda ölçek güvenilir olarak elde edilmiştir.

**Tablo 3: Reliability Statistics**

Cronbach's Alpha	N of Items
,751	34

Araştırmanın analiz kısmında katılımcılarının turizmin ekonomiye katkısı konusundaki bakış açıları arasında fark olup olmadığına bakılmıştır. Araştırmada parametrik ya da parametrik olmayan testlerden hangilerinin kullanılacağına karar vermek için Kolmogrov-Smirnov normallik uygulanmış, testinin sonucunda likert ölçekli tüm verilerin normal dağılmadığı görülmüştür ( $p < 0,05$ ) (Lorcu, 2015, s. 102-103). Ayrıca verilerin histogram grafikleri ve çarpıklık, basıklık değerleri de verilerin normal dağılıma uygun olmadığını göstermiştir. Bu nedenle analiz yöntemlerinden parametrik olmayan testler kullanılmıştır (Altunışık vd., 2010). Bu kapsamda araştırma hipotezleri Mann Whitney U ve Kruskal Wallis test tekniği kullanılarak analiz edilmiştir.

Katılımcılara uygulanan anketin ilk bölümünde yer alan *Bartın'ın Kalkınmasında Turizmin Etkilerini Belirlemeye Yönelik* sorular ve bu sorulara verilen yanıtların frekans dağılımları aşağıdaki gibidir;

**Tablo 4: Bartın'ın Kalkınmasında Turizmin Etkilerini Belirlemeye Yönelik Sorular**

	Kesinlikle Katılıyorum %	Katılıyorum %	Kısmen Katılıyorum %	Kümülatif %	Katılmıyorum %	Kesinlikle Katılmıyorum %
1. Bartın' da turizmin gelişmesi, bölgeye yabancı sermaye girişini sağladığı için kalkınmayı olumlu yönde etkiler.	41,8	32,1	13,6	<b>87,4</b>	6,4	6,2
2. Bartın' da turizmin gelişmesi, bölgeye yönelik yatırım artışı sağlayarak kalkınmayı olumlu yönde etkiler.	41,8	31,5	12,3	<b>85,6</b>	9,7	4,6

3. Bartın' da turizmin gelişmesi, kişi başına düşen geliri arttırdığı için kalkınmayı olumlu yönde etkiler.	36,9	30,5	20,0	<b>87,4</b>	7,4	5,1
4. Bartın' da turizmin gelişmesi, bölgede yeni istihdam olanakları sağlayarak kalkınmayı olumlu yönde etkiler.	48,7	30,3	11,0	<b>90,0</b>	5,4	4,6
5. Bartın' da turizmin gelişmesi, bölgede bölgenin alt ve üst yapı olanaklarının gelişmesini sağladığı için kalkınmayı olumlu yönde etkiler.	34,9	32,3	16,7	<b>83,8</b>	8,7	7,4
6. Bartın' da turizmin gelişmesi, bölgedeki tarım sektörünün gelişmesine katkıda bulunarak kalkınmayı olumlu yönde etkiler	22,3	24,1	25,9	<b>72,3</b>	14,6	13,1
7. Bartın' da turizmin gelişmesi, bölgenin diğer bölgelerle arasındaki gelişmişlik farkının azalmasını sağlar.	30,3	34,9	19,5	<b>84,6</b>	9,7	5,6
8. Bartın' da turizmin gelişmesi, bölgede kültürler arası etkileşimi sağlayarak bölgenin sosyal açıdan kalkınmasını olumlu yönde etkiler.	45,4	32,8	10,0	<b>88,2</b>	5,9	5,9
9. Bartın' da turizmin gelişmesi, doğal alanların korunması açısından bölge halkının duyarlılığını artırır.	46,2	25,4	12,6	<b>84,1</b>	10,3	5,6
10. Bartın' da turizmin gelişmesi, bölgeye yönelik çevre bilinci ve kalitesinin artmasını sağlar.	39,0	31,0	13,1	<b>83,1</b>	9,5	7,4

Yukarıda yer alan sorulara verilen cevaplar ve bu cevaplardan *kesinlikle katılıyorum*, *katılıyorum* ve *kısmen katılıyorum* cevaplarının kümülatif yüzdeleri verilmiştir. Yapılan anket sonuçlarına göre Bartın ilinde turizmin gelişmesi, bölgenin kalkınmasına birçok yönden katkı sağlayacaktır.

Katılımcılara uygulanan anketin ikinci bölümünde ise *Bartın' da Turistik Talebin Analizine Yönelik* sorular ve bu sorulara verilen yanıtların frekans dağılımları aşağıdaki gibidir;

**Tablo 5: Bartın' da Turistik Talebin Analizine Yönelik Sorular**

	Kesinlikle Katılıyor %	Katılıyor %	Kısmen Katılıyor %	Kümülatif %	Katılmıyor %	Kesinlikle Katılmıyor %
11. Yeterli tanıtım yapılırsa Bartın ilinde turistik talep artar.	54,4	29,5	5,9	<b>89,7</b>	6,7	3,6
12. Ulaşım imkânları geliştirilirse Bartın ilinde turistik talep artar.	42,6	31,8	15,4	<b>89,7</b>	5,9	4,4
13. Altyapı olanakları geliştirilirse Bartın ilinde turistik talep artar.	35,4	27,2	21,3	<b>83,8</b>	10,8	5,4
14. Turistlere yönelik eğlence olanakları geliştirilirse Bartın ilinde turistik talep artar.	50,5	28,5	7,7	<b>86,7</b>	7,2	6,2
15. Konaklanacak tesis artırılırsa Bartın ilinde turistik talep artar.	50,0	27,2	12,3	<b>89,5</b>	6,4	4,1
16. Nitelikli personel sayısı artırılırsa Bartın ilinde turistik talep artar.	38,5	32,8	15,6	<b>86,9</b>	7,2	5,9
17. Tesislerin hizmet kalitesi artırılırsa Bartın ilinde turistik talep artar.	47,4	30,5	8,7	<b>86,7</b>	6,4	6,9
18. Bölgede turizme yönelik eğitim kurumlarının varlığı turistik talebin artmasını sağlar.	32,6	35,1	18,2	<b>85,9</b>	9,2	4,9
19. Bölge halkı turizm konusunda bilinçlendirilirse Bartın ilinde turistik talep artar.	35,1	31,3	19,7	<b>86,2</b>	8,7	5,1

Bartın ilinde turistik talebin artmasını sağlamaya yönelik sorulara verilen yanıtlar ve kümülatif yüzdelerine göre, bölgede turistik talebin artmasını sağlayacak olan önlemler tespit edilmiştir. Bu önlemlerin göz önünde bulundurulması bölgede turistik talebin artmasına katkı sağlayacaktır.

Katılımcılara uygulanan anketin üçüncü bölümünde yer alan *Bartın' da Turizmin Gelişmesi Açısından Avantaj ve Dezavantajlarını Belirlemeye Yönelik* sorular ve bu sorulara verilen yanıtların frekans dağılımları aşağıdaki gibidir.

**Tablo 6: Bartın İlinde Alternatif Turizmin Gelişmesi Açısından Avantaj ve Dezavantajları**

	Kesinlikle Katılıyorum %	Katılıyorum %	Kısmen Katılıyorum %	Kümülatif %	Katılmıyorum %	Kesinlikle Katılmıyorum %
20. Bölgede çarpık kentleşme ve trafik sorunu olmaması turizmin gelişmesi açısından avantajdır.	48,7	16,7	12,6	<b>77,9</b>	8,7	13,3
21. Zengin tarihi ve kültürel değerlere sahip olması turizmin gelişmesi açısından avantajdır.	50,8	23,3	12,6	<b>86,7</b>	8,7	4,6
22. Ulaşımın kolay olması turizmin gelişmesi açısından avantajdır.	34,9	32,8	20,5	<b>88,2</b>	7,4	4,4
23. Bölgede turizm yatırımlarının yetersizliği turizmin gelişmesi açısından bir dezavantajdır.	41,5	31,8	13,1	<b>86,4</b>	7,7	5,9
24. Bölgede turistik tesis sayısının azlığı turizmin gelişmesi açısından bir dezavantajdır.	41,8	36,9	9,2	<b>87,9</b>	6,2	5,9
25. Bölgenin yeterince tanınmaması turizmin gelişmesi açısından bir dezavantajdır.	53,8	25,6	11,5	<b>91,0</b>	3,3	5,6
26. Bölge halkı turizm konusunda bilinçlendirilirse turistik talep artar.	37,9	33,8	17,4	<b>89,2</b>	5,9	4,9

Bu tabloda ise, Bartın ilinin turizm açısından avantajlı ve dezavantajlı yönleri tespit edilerek turizmin gelişmesi yönünden hangi avantajların kullanılabilir olup hangi dezavantajların turizmin gelişimine engel teşkil ettiği yönelik analizi yapılmıştır.

Anket uygulamasının dördüncü ve son bölümünde katılımcılara Bartın ilinde turizm gelişirse bölgedeki turizmin gelişmesiyle birlikte bölgedeki değişimlerin olumlu ve olumsuz yönlerini ortaya koymak ve bu değişimin avantaj ile dezavantajlarının saptanabilmesine yönelik sorular sorulmuş ve alınan yanıtların frekans yüzdeleri aşağıda verilmiştir.

**Tablo 7: Bartın İlinde Turizm Gelişirse Avantaj ve Dezavantajları Analizine Yönelik Sorular**

	Kesinlikle Katılıyorum %	Katılıyorum %	Kısmen Katılıyorum %	Kümülatif %	Katılmıyorum %	Kesinlikle Katılmıyorum %
27. Bartın ilinde turizm gelişirse gıda fiyatları yükselir.	36,7	29,2	16,4	<b>82,3</b>	8,2	9,5

28. Bartın ilinde turizm gelişirse kira ve ev fiyatları yükselir.	36,9	30,5	15,1	<b>82,6</b>	8,7	8,7
29. Bartın ilinde turizm gelişirse eğitim sektörünü olumlu etkiler.	22,8	32,8	32,6	<b>88,2</b>	7,7	4,1
30. Bartın ilinde turizm gelişirse trafik sorunu artar.	34,1	31,8	16,4	<b>82,3</b>	9,7	7,9
31. Bartın ilinde turizm gelişirse çevre kirliliği artar.	29,0	30,8	22,3	<b>82,1</b>	9,7	8,2
32. Bartın ilinde turizm gelişirse suç oranı artar.	18,7	20,0	24,9	<b>63,6</b>	17,4	19,0
33. Bartın ilinde turizm bölgeye yönelik göç artar.	24,4	33,3	21,0	<b>78,7</b>	14,1	7,2
34. Bartın ilinde turizm gelişirse kültürel yapı bozulur.	16,9	20,0	28,7	<b>65,6</b>	18,5	15,9

Bu tabloda ise, Bartın ilinde turizm geliştiği takdirde ortaya çıkabilecek olumlu ve olumsuz durumların tespit edilmesine yönelik analizi yapılmıştır.

#### 3.4. Araştırma Hipotezleri

Hipotezlerin analizi için ki-kare testi yapılmıştır. Bu analiz yönteminin kullanılmasının sebebi çapraz tabloda yer alan değişkenler arasındaki gözlem ilişkisinin istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığını test etmektir.

Hipotezlerin analizinde sorulara verilen ortalamaların cinsiyet, eğitim durumu ve meslek grubu değişkenlerine göre karşılaştırmalarının yapıldığı çapraz tablolar yorumlanarak uygulanan test doğrultusunda elde edilen sonuçlarla hipotezin reddine ya da kabulüne karar verilmiştir.

Kabulüne karar verilen hipotezlerin korelasyon analizi yapılarak aradaki ilişkinin negatif yönlü veya pozitif yönlü olmaları belirlenmiştir.

**Tablo 8: Cinsiyet Değişkenine Göre Verilen Cevapların Ortalamaları**

		Kesinlikle Katılıyor %	Katılıyor %	Kısmen Katılıyor %	Katılmıyor %	Kesinlikle Katılmıyor %	*: $p < 0,05$ ; ** : $p < 0,01$
H1. Bölgedeki turizm yatırımlarının yetersiz olması turizmin gelişmesi açısından dezavantajdır.	Kadın	37,5	27,5	19,1	12,5	5,3	<b>0.016</b>
	Erkek	44,1	35,7	9,2	4,6	6,3	
H2. Bölgedeki turistik tesis sayısının azlığı turizmin gelişmesi açısından dezavantajdır.	Kadın	35,5	36,2	11,8	8,6	7,9	<b>0.008</b>
	Erkek	45,8	37,4	7,6	4,6	4,6	
H3. Bartın ilinde turizm gelişirse gıda fiyatları yükselir.	Kadın	30,3	27,0	17,8	13,2	11,8	<b>0.003</b>
	Erkek	40,8	30,7	15,5	5,0	8,0	
H4. Bartın ilinde turizm gelişirse kira ve ev fiyatları yükselir.	Kadın	30,3	30,3	17,1	14,5	7,9	<b>0.013</b>
	Erkek	41,2	30,7	13,9	5,0	9,2	
H5. Bartın ilinde turizm gelişirse eğitim sektörünü olumlu etkiler.	Kadın	17,8	27,6	42,1	10,5	2,0	<b>0.006</b>
	Erkek	26,1	36,1	26,5	5,9	5,5	

H6. Bartın ilinde turizmin gelişmesi bölgede alt ve üst yapının gelişmesini sağlar.	Kadın	30,9	30,3	20,4	13,1	5,3	<b>0,098</b>
	Erkek	37,4	33,6	14,3	5,9	8,9	
H7. Bartın ilinde yeterli tanıtım yapılırsa turistik talep artar	Kadın	57,2	27,7	5,3	5,9	4,6	<b>0,476</b>
	Erkek	52,5	31,1	6,3	7,1	2,9	
H8. Bartın ilinde turizm bölge halkı turizm konusunda bilinçlendirilirse turistik talep artar.	Kadın	36,8	34,2	15,1	9,2	4,6	<b>0,593</b>
	Erkek	38,6	33,6	18,9	3,8	5,4	

Tabloya göre; H1, H2, H3 ve H4 hipotezleri için elde edilen cevapların cinsiyete göre farklılık gösterip göstermediğini ki-kare testi yaparak incelediğimizde cinsiyetler ile bu sorulara verilen puanların ortalamaları arasında istatistiksel olarak önemli bir farklılığın olduğuna karar verilir. Verilen puanların ortalaması arasında fark olduğunu ifade eden alternatif hipotezler (H1,2,3,4) kabul edilmiştir. Buna göre; bu hipotezlere kadınlar ve erkekler benzer cevaplar vermemişlerdir.

Kabul edilen hipotezlerin korelasyon analizlerini incelediğimizde elde edilen sonuçlar şu şekildedir;

H1 için korelasyon analizine bakıldığında Spearman test sonucuna göre iki değişken arasında  $\text{sig}(0.016 < 0.05)$  olduğundan % 5 önem seviyesinde negatif yönde (-0,122\*) anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Negatif ilişki değişkenlerden biri artarken diğerinin azalma eğiliminde olduğunu göstermektedir.

H2 için korelasyon analizine bakıldığında Spearman test sonucuna göre iki değişken arasında  $\text{sig}(0.008 < 0.05)$  olduğundan %1 önem seviyesinde negatif yönde (-0,134\*\*) anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

H3 için korelasyon analizine bakıldığında Spearman test sonucuna göre iki değişken arasında  $\text{sig}(0.003 < 0.05)$  olduğundan % 1 önem seviyesinde negatif yönde (-0,150\*\*) anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

H4 için korelasyon analizine bakıldığında Spearman test sonucuna göre iki değişken arasında  $\text{sig}(0.013 < 0.05)$  olduğundan % 5 önem seviyesinde negatif yönde (-0,125\*) anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

H5, H6, H7 ve H8 hipotezleri için elde edilen cevapların cinsiyete göre farklılık gösterip göstermediğini ki-kare testi yaparak incelediğimizde cinsiyetler ile bu sorulara verilen puanların



ortalamaları arasında istatistiksel olarak önemli bir farklılık bulunmadığına karar verilir. Verilen puanların ortalaması arasında fark olmadığını ifade eden alternatif hipotezler (H5,6,7,8) reddedilmiştir. Buna göre; bu hipotezlere kadınlar ve erkekler için benzer cevaplar vermişlerdir.

**Tablo 9: Eğitim Durumu Değişkenine Göre Verilen Cevapların Ortalamaları**

		Kesinlikle Katılıyor %	Katılıyor %	Kısmen Katılıyor %	Katılmıyor %	Kesinlikle Katılmıyor %	*: $p < 0.05$ ; **: $p < 0.01$
H9. Turizmin gelişmesi bölgede tarım sektörünün gelişmesine katkı sağlar.	<b>Okuma yazması yok</b>	72,7	9,1	9,1	,0	9,1	<b>0.000</b>
	<b>İlkokul</b>	38,5	11,5	23,1	15,4	11,5	
	<b>Ortaokul</b>	14,3	40,0	22,9	17,1	5,7	
	<b>Lise</b>	32,0	22,7	30,9	9,3	5,2	
	<b>Üniversite ve üstü</b>	14,9	24,4	25,3	17,2	18,1	
H10. Turizmin gelişmesi doğal alanların ve tarihi turistik mekanların korunması açısından duyarlılığı artırır	<b>Okuma yazması yok</b>	18,2	27,3	36,4	9,1	9,1	<b>0.025</b>
	<b>İlkokul</b>	19,2	38,5	15,4	15,4	11,5	
	<b>Ortaokul</b>	40,0	31,4	14,3	14,3	,0	
	<b>Lise</b>	49,5	25,8	10,3	8,2	6,2	
	<b>Üniversite ve üstü</b>	50,2	22,6	11,8	10,0	5,4	
H11. Yeterli tanıtım yapılırsa turistik talep artar.	<b>Okuma yazması yok</b>	63,6	27,3	9,1	,0	,0	<b>0.000</b>
	<b>İlkokul</b>	73,1	15,4	,0	3,8	7,7	
	<b>Ortaokul</b>	60,0	23,7	6,2	1,0	5,2	
	<b>Lise</b>	63,9	23,7	6,2	1,0	5,2	
	<b>Üniversite ve üstü</b>	46,6	33,0	6,3	10,9	3,2	
H12. Bartın ilinde turizm gelişirse kira ve ev fiyatları yükselir.	<b>Okuma yazması yok</b>	45,5	9,1	36,4	9,1%	,0%	<b>0.001</b>
	<b>İlkokul</b>	42,3	23,1	11,5	,0	,0	
	<b>Ortaokul</b>	40,0	25,7	28,6	2,9	2,9	
	<b>Lise</b>	48,5	24,7	15,5	5,2	6,2	
	<b>Üniversite ve üstü</b>	27,6	29,9	21,7	14,5	6,3	
H13. Turizmin gelişmesi bölgede yeni istihdam olanakları sağlar.	<b>Okuma yazması yok</b>	45,4	45,4	9,2	,0	,0	<b>0.956</b>
	<b>İlkokul</b>	53,8	26,9	7,7	7,7	3,8	

	<b>Ortaokul</b>	51,4	31,4	11,4	2,8	2,8	
	<b>Lise</b>	44,3	36,1	15,5	4,1	,0	
	<b>Üniversite ve üstü</b>	49,8	27,1	9,5	6,3	7,2	
H14. Ulaşım imkânları geliştirilirse turistik talep artar.	<b>Okuma yazması yok</b>	54,0	,0	27,0	9,0	9,0	<b>0.098</b>
	<b>İlkokul</b>	41,8	34,2	7,6	11,4	3,8	
	<b>Ortaokul</b>	42,0	33,6	22,4	,0	,0	
	<b>Lise</b>	54,0	22,0	13,0	2,0	6,0	
	<b>Üniversite ve üstü</b>	32,2	32,4	13,6	6,8	3,6	
H15. Turizm gelişirse kültürel yapı bozulur.	<b>Okuma yazması yok</b>	18,0	27,0	9,0	9,0	36,0	<b>0,291</b>
	<b>İlkokul</b>	15,2	11,4	26,6	11,4	34,2	
	<b>Ortaokul</b>	14,0	22,4	14,0	25,2	22,4	
	<b>Lise</b>	13,0	25,0	32,0	20,0	7,0	
	<b>Üniversite ve üstü</b>	16,8	15,6	26,8	15,6	13,6	
H16. Ulaşım imkânları geliştirilirse turistik talep artar.	<b>Okuma yazması yok</b>	54,0	,0	27,0	9,0	9,0	<b>0.121</b>
	<b>İlkokul</b>	41,8	34,2	7,6	11,4	3,8	
	<b>Ortaokul</b>	42,0	33,6	22,4	,0	,0	
	<b>Lise</b>	54,0	22,0	13,0	2,0	6,0	
	<b>Üniversite ve üstü</b>	32,2	32,4	13,6	6,8	3,6	

Tabloya göre; H9, H10, H11 ve H12 hipotezleri için elde edilen cevapların eğitim durumuna göre farklılık gösterip göstermediğini ki-kare testi yaparak incelediğimizde eğitim durumu ile bu sorulara verilen puanların ortalamaları arasında istatistiksel olarak önemli bir farklılığın olduğuna karar verilir. Verilen puanların ortalaması arasında fark olduğunu ifade eden alternatif hipotezler (H9,10,11,12) kabul edilmiştir. Buna göre; bu hipotezlere farklı eğitim düzeyindeki bireyler benzer cevaplar vermemişlerdir.

Kabul edilen hipotezlerin korelasyon analizlerini incelediğimizde elde edilen sonuçlar şu şekildedir;

H9 için korelasyon analizine bakıldığında Spearman test sonucuna göre iki değişken arasında  $\text{sig}(0.000 < 0.05)$  olduğundan % 1 önem seviyesinde pozitif yönde (0,225\*\*) anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Negatif ilişki değişkenlerden biri artarken diğerinin de artma eğiliminde olduğunu göstermektedir.

H10 için korelasyon analizine bakıldığında Spearman test sonucuna göre iki değişken arasında  $\text{sig}(0.025 < 0.05)$  olduğundan % 5 önem seviyesinde negatif yönde (-0,113\*) anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

H11 için korelasyon analizine bakıldığında Spearman test sonucuna göre iki değişken arasında  $\text{sig}(0.000 < 0.05)$  olduğundan % 1 önem seviyesinde pozitif yönde (0,184\*\*) anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

H12 için korelasyon analizine bakıldığında Spearman test sonucuna göre iki değişken arasında  $\text{sig}(0.018 < 0.05)$  olduğundan % 1 önem seviyesinde negatif yönde (-0,161\*\*) anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

H13, H14, H15 ve H16 hipotezleri için elde edilen cevapların eğitim durumuna göre farklılık gösterip göstermediğini ki-kare testi yaparak incelediğimizde eğitim durumu ile bu sorulara verilen puanların ortalamaları arasında istatistiksel olarak önemli bir farklılık bulunmadığına karar verilir. Verilen puanların ortalaması arasında fark olmadığını ifade eden alternatif hipotezler (H13,14,15,16) reddedilmiştir. Buna göre; bu hipotezlere farklı eğitim düzeyleri benzer cevaplar vermişlerdir.

**Tablo 10: Meslek Grupları Değişkenine Göre Verilen Cevapların Ortalamaları**

		Kesinlikle Katılıyorrum %	Katılıyorrum %	Kısmen Katılıyorrum %	Katılmıyorrum %	Kesinlikle Katılmıyorrum	*: $p < 0.05$ ; ** : $p < 0.01$
H17. Turizmin gelişmesi bölgeye yabancı sermaye girişini artırır.	<b>Kamu Sektörü</b>	56,9	23,5	7,8	3,9	7,8	<b>0.014</b>
	<b>Özel Sektör</b>	49,4	31,2	13,0	5,2	1,3	
	<b>Çalışmıyor</b>	38,7	34,8	12,7	8,3	5,4	
	<b>Serbest Meslek</b>	31,6	28,9	15,8	2,6	21,1	
	<b>Emekli</b>	25,0	35,0	35,0	5,0	,0	
H18. Turizmin gelişmesi bölgeye yönelik yatırım artışını sağlar.	<b>Kamu Sektörü</b>	68,6	19,6	7,8	2,0	2,0	<b>0.001</b>
	<b>Özel Sektör</b>	44,2	35,1	11,7	5,2	3,9	
	<b>Çalışmıyor</b>	37,3	31,9	10,3	14,7	5,9	
	<b>Serbest Meslek</b>	31,6	34,2	23,7	5,3	5,3	
	<b>Emekli</b>	30,0	40,0	25,0	5,0	,0	
H19. Turizmin gelişmesinin bölgede yeni istihdam olanakları sağlar.	<b>Kamu Sektörü</b>	63,6	27,3	9,1	,0	,0	<b>0.000</b>
	<b>Özel Sektör</b>	73,1	15,4	,0	3,8	7,7	
	<b>Çalışmıyor</b>	60,0	23,7	6,2	1,0	5,2	
	<b>Serbest Meslek</b>	63,9	23,7	6,2	1,0	5,2	
	<b>Emekli</b>	46,6	33,0	6,3	10,9	3,2	
H20. Turizmin gelişmesi bölgede alt ve üst yapının gelişmesini sağlar.	<b>Kamu Sektörü</b>	49,0	33,3	5,9	2,0	9,8	<b>0.029</b>
	<b>Özel Sektör</b>	40,3	26,0	22,1	7,8	3,9	
	<b>Çalışmıyor</b>	31,9	35,8	15,2	9,8	7,4	
	<b>Serbest Meslek</b>	34,2	21,1	15,8	13,2	15,8	
	<b>Emekli</b>	10,0	40,0	40,0	10,0	,0	
H21. Turizm gelişirse bölgeye yönelik göç artar.	<b>Kamu Sektörü</b>	29,4	31,4	13,7	15,7	9,8	<b>0.715</b>
	<b>Özel Sektör</b>	24,7	31,1	24,7	11,7	7,8	
	<b>Çalışmıyor</b>	25,5	33,8	20,1	15,2	5,4	
	<b>Serbest Meslek</b>	18,4	31,6	15,8	23,7	23,7	
	<b>Emekli</b>	10,0	45,0	30,0	10,0	5,0	
H22. Bölgedeki turizm yatırımlarının	<b>Kamu Sektörü</b>	50,0	36,0	10,0	4,0	2,0	<b>0.231</b>

yetersiz olması turizmin gelişmesi açısından dezavantajdır.	<b>Özel Sektör</b>	45,5	32,5	7,8	9,1	5,2	
	<b>Çalışmıyor</b>	38,7	27,9	22,4	9,31	6,4	
	<b>Serbest Meslek</b>	41,6	33,8	7,8	2,6	13,0	
	<b>Emekli</b>	35,0	55,0	5,0	5,0	,0	
H23. Turizm gelişirse kültürel yapı bozulur.	<b>Kamu Sektörü</b>	31,5	29,4	17,6	15,7	5,9	<b>0,245</b>
	<b>Özel Sektör</b>	45,5	23,4	22,1	1,3	7,8	
	<b>Çalışmıyor</b>	35,5	28,0	22,0	13,5	3,0	
	<b>Serbest Meslek</b>	31,2	23,4	18,2	10,4	15,6	
	<b>Emekli</b>	20,0	40,0	30,0	10,0	,0	

Tabloya göre; H17, H18, H19 ve H20 hipotezleri için elde edilen cevapların meslek gruplarına göre farklılık gösterip göstermediğini ki-kare testi yaparak incelediğimizde eğitim durumu ile bu sorulara verilen puanların ortalamaları arasında istatistiksel olarak önemli bir farklılığın olduğuna karar verilir. Verilen puanların ortalaması arasında fark olduğunu ifade eden alternatif hipotezler (H17,18,19,20) kabul edilmiştir. Buna göre; bu hipotezlere farklı meslek gruplarındaki bireyler benzer cevaplar vermemişlerdir.

Kabul edilen hipotezlerin korelasyon analizlerini incelediğimizde elde edilen sonuçlar şu şekildedir;

H17 için korelasyon analizine bakıldığında Spearman test sonucuna göre iki değişken arasında sig(0.014<0.05) olduğundan % 1 önem seviyesinde pozitif yönde (0,177\*\*) anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

H18 için korelasyon analizine bakıldığında Spearman test sonucuna göre iki değişken arasında sig(0.001<0.05) olduğundan % 1 önem seviyesinde pozitif yönde (0,195\*\*) anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

H19 için korelasyon analizine bakıldığında Spearman test sonucuna göre iki değişken arasında sig(0.000<0.05) olduğundan % 1 önem seviyesinde pozitif yönde (0,173\*\*) anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

H20 için korelasyon analizine bakıldığında Spearman test sonucuna göre iki değişken arasında sig(0.029<0.05) olduğundan % 1 önem seviyesinde pozitif yönde (0,158\*\*) anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

H21, H22 ve H23 hipotezleri için elde edilen cevapların meslek gruplarına göre farklılık gösterip göstermediğini ki-kare testi yaparak incelediğimizde farklı meslek grupları ile bu sorulara verilen puanların ortalamaları arasında istatistiksel olarak önemli bir farklılık bulunmadığına karar verilir. Verilen puanların ortalaması arasında fark olmadığını ifade eden alternatif hipotezler (H21,22,23) reddedilmiştir. Buna göre; bu hipotezlere farklı meslek grupları benzer cevaplar vermişlerdir.

### 3.5. Korelasyonlar

Anket sorularımıza verilen cevaplar arasında %5 ve %1 önem seviyelerinde önemli bir korelasyon olup olmadığı test edilmiştir. Bunun için Parametrik olmayan Korelasyon katsayısı olarak Spearman Korelasyon katsayısı kullanılmıştır. Önemli korelasyon olanların bazıları aşağıda verilmiştir.

Hipotez 1: Yaş ile Bartın'da turizmin gelişmesinin bölgeye yönelik yatırım artışını sağlar ifadesine verilen cevaplar arasında istatistiksel olarak önemli bir ilişki vardır.

Spearman test sonucuna göre sig(0.015<0.05) olduğundan %5 önem seviyesinde negatif yönlü anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Hipotez 2: Yaş ile Bartın'da turizm gelişirse trafik sorunu artar ifadesine verilen cevaplar arasında istatistiksel olarak önemli bir ilişki vardır.

Spearman test sonucuna göre  $\text{sig}(0.809 > 0.05)$  olduğundan aralarında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır.

Hipotez 3: Yaş ile Bartın'da turizmin gelişmesinin bölgeye yönelik kültürlerarası etkileşimi artırarak bölgenin sosyal açıdan gelişmesini sağlar ifadesine verilen cevaplar arasında istatistiksel olarak önemli bir ilişki vardır.

Hipotez 4: Yaş ile Bartın'da turizm gelişirse bölgeye yönelik göç artar ifadesine verilen cevaplar arasında istatistiksel olarak önemli bir ilişki vardır.

Spearman test sonucuna göre  $\text{sig}(0.687 > 0.05)$  olduğundan aralarında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır.

Hipotez 5: Yaş ile Bartın'da doğal alanların ve tarihi turistik mekanların korunması açısından duyarlılığı artırır ifadesine verilen cevaplar arasında istatistiksel olarak önemli bir ilişki vardır.

Spearman test sonucuna göre  $\text{sig}(0.681 > 0.05)$  olduğundan aralarında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır.

Hipotez 6: Yaş ile Bartın ilinde altyapı olanakları geliştirilirse turistik talep artar ifadesine verilen cevaplar arasında istatistiksel olarak önemli bir ilişki vardır.

Hipotez 7: Hanehalkı geliri ile Bartın ilinde konaklanacak tesis sayısı artırılırsa turistik talep artar ifadesine verilen cevaplar arasında istatistiksel olarak önemli bir ilişki vardır.

Spearman test sonucuna göre  $\text{sig}(0.040 < 0.05)$  olduğundan %5 önem seviyesinde negatif yönlü anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Hipotez 8: Hanehalkı geliri ile Bartın'da turizmin gelişmesi bölgede tarım sektörünün gelişmesine katkı sağlar ifadesine verilen cevaplar arasında istatistiksel olarak önemli bir ilişki vardır.

Spearman test sonucuna göre  $\text{sig}(0.803 > 0.05)$  olduğundan aralarında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır.

Hipotez 9: Hanehalkı geliri ile bölgedeki turizm yatırımlarının yetersiz olması turizmin gelişmesi açısından dezavantajdır ifadesine verilen cevaplar arasında istatistiksel olarak önemli bir ilişki vardır.

Hipotez 10: Hanehalkı geliri ile Bartın ilinde turizm gelişirse çevre kirliliği artar ifadesine sorusuna verilen cevaplar arasında istatistiksel olarak önemli bir ilişki vardır.

Spearman test sonucuna göre  $\text{sig}(0.020 < 0.05)$  olduğundan %5 önem seviyesinde negatif yönlü anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Hipotez 11: Medeni durum ile Bartın ilinde turizmin gelişmesi tarım sektörüne katkı sağlar ifadesine verilen cevaplar arasında istatistiksel olarak önemli bir ilişki vardır.

Spearman test sonucuna göre  $\text{sig}(0.026 < 0.05)$  olduğundan %5 önem seviyesinde pozitif yönlü anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Hipotez 12: Medeni durum ile Bartın'da turizmin gelişmesi bölgeye yabancı sermaye girişini artırır ifadesine verilen cevaplar arasında istatistiksel olarak önemli bir ilişki vardır.

Spearman test sonucuna göre  $\text{sig}(0.784 > 0.05)$  olduğundan aralarında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır.

Hipotez 13: Medeni durum ile Bartın ilinde altyapı olanakları geliştirilirse turistik talep artar ifadesine verilen cevaplar arasında istatistiksel olarak önemli bir ilişki vardır.

Spearman test sonucuna göre  $\text{sig}(0.024 < 0.05)$  olduğundan %5 önem seviyesinde pozitif yönlü anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Hipotez 14: Medeni durum ile Bartın'da turizm gelişirse suç oranı artar ifadesine verilen cevaplar arasında istatistiksel olarak önemli bir ilişki vardır.

Spearman test sonucuna göre  $\text{sig}(0.876 > 0.05)$  olduğundan aralarında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır.

Hipotez 15: Çocuk sahipliği ile Bartın ilinde turizmin gelişmesinin bölgede tarım sektörüne katkı sağlar ifadesine verilen cevaplar arasında istatistiksel olarak önemli bir ilişki vardır.

Spearman test sonucuna göre  $\text{sig}(0.021 < 0.05)$  olduğundan %5 önem seviyesinde negatif yönlü anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Hipotez 16: Çocuk sahipliği ile Bartın ilinde turizmin gelişmesinin bölgede tarım sektörüne katkı sağlar ifadesine verilen cevaplar arasında istatistiksel olarak önemli bir ilişki vardır.

Spearman test sonucuna göre  $\text{sig}(0.021 < 0.05)$  olduğundan %5 önem seviyesinde negatif yönlü anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Hipotez 17: Çocuk sahipliği ile Bartın'da turizmin gelişmesi çevreye yönelik çevre bilincini artırır ifadesine verilen cevaplar arasında istatistiksel olarak önemli bir ilişki vardır.

Spearman test sonucuna göre  $\text{sig}(0.794 > 0.05)$  olduğundan aralarında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır.

Hipotez 18: Çocuk sahipliği ile Bartın ilinde turizmin gelişmesinin bölgenin diğer bölgelerle arasındaki gelişmişlik farklarını azaltır ifadesine verilen cevaplar arasında istatistiksel olarak önemli bir ilişki vardır.

Hipotez 19: Çocuk sahipliği ile Bartın ilinde nitelikli personel sayısı artırılırsa turistik talep artar ifadesine verilen cevaplar arasında istatistiksel olarak önemli bir ilişki vardır.

Spearman test sonucuna göre  $\text{sig}(0.010 < 0.05)$  olduğundan %5 önem seviyesinde negatif yönlü anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Hipotez 20: Çocuk sahipliği ile Bartın ilinde çarpık kentleşme ve trafik sorunu olmaması turizmin gelişmesi açısından avantajdır ifadesine verilen cevaplar arasında istatistiksel olarak önemli bir ilişki vardır.

#### 4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Ekonomilerde yatırımların belli bölgelerde yoğunlaşması bölgelerarası dengesizliğin meydana gelmesine sebep olmuş, ülkeler bu dengesizliklerin ortadan kaldırılmasına yönelik birtakım politikaları uygulamaya başlamışlardır. Bölgesel dengesizlikler ekonomik, sosyo-kültürel ve siyasal açıdan birçok olumsuz etkilere yol açmaktadır. Bu olumsuz etkilerden bazıları altyapı yetersizliği, gelişmiş bölgelere yapılan göç hareketlerinin yol açtığı çarpık kentleşme, gizli işsizlik, sosyal hizmetlerin yetersizliği, toplum huzuru ve barışın bozulması olarak sayabiliriz. Bölgelerarası dengesizlikleri gidermek için uygulanan bölgesel kalkınma politikaları, geri kalmış bölgelerdeki sosyo-ekonomik farklılıkları ortadan kaldırma amacı taşımaktadır.

Özellikle geri kalmış ya da sanayi ve tarım sektörleri yatırımına uygun olmayan bölgelerde turizm sektörü önemli bir yatırım aracı olup, söz konusu bölgede ekonomik ve sosyal kalkınmanın ana unsuru haline gelebilmektedir. Bu tür bölgelere gösterilebilecek örneklerden birisi de Bartın ili ve çevresidir. Bartın, sahip olduğu zengin turistik potansiyelden dolayı başta kitle turizmi olmak üzere alternatif turizmin birçok türünde ilgi çekici ve tercih edilecek özelliklere sahiptir. Alternatif turizm potansiyeli açısından turistik zengin kaynaklara sahip olmasına karşın, bu potansiyeli hala faaliyete geçirebilmiş değildir. Mevcut turizm potansiyelinin faaliyete geçirilmesi, bölgenin hem ekonomik ve sosyal açıdan kalkınmasında bölgelerarası eşitsizliğin ortadan kalkmasına yardımcı olacak, hem de kent yerel ekonomik kalkınma açısından canlanma şansı yakalayacaktır.

Bartın ili, hem yaz hem de kış mevsiminde, birçok alternatif turizm türlerinin gerçekleşmesine sahip potansiyel kaynağa sahiptir. Örneğin doğa yürüyüşü, bisiklet turu, doğa sporları, yayla turizmi, mağara ve şelaleleri, deniz ve yat turizmi gibi turizm faaliyetleri imkanına sahiptir. Ayrıca her mevsim fotoğraf çekimine uygun manzara ve doğal güzelliklere sahip alanları da bulunmaktadır. Bu durum da Bartın iline olan çekiciliği ve tercihi artırıcı bir etken olma şansı tanımaktadır.

- Bartın, tarihi, doğal ve kültürel kaynak yönünden gerekli potansiyeli olmasına karşın, bu kaynakları değerlendirebilecek alternatif turizm çeşitlerinin çoğuna ciddi bir şekilde yönelmediği görülmektedir. Bu durum turizme olan bilinçli olmanın ve yatırımların yetersizliğini göstermektedir. Diğer yandan alternatif turizm çeşitlerinin zenginleştirilmesinde, doğal ve kültürel kaynakların gerekli tanıtımlarının yapılmadığı, buna paralel olarak da yeterli boyutta turist çekemediği gözlemlenmektedir.

- Ayrıca turizm kaynaklarının korunması ve değerlendirilebilirliği açısından gerekli tedbirlerin alınmadığı görülmektedir. Çünkü bölgeye gelen turistlerin ihtiyaçlarını karşılayacak, konaklama, restoran, eğlence ve otopark gibi hizmetler yetersiz kalmaktadır. Bu ihtiyaçların karşılanması ve Bartın'ın mevcut kaynaklar açısından turizm sektöründe hareketliliğin sağlanması için öncelikle ilin ve ilçelerinin sahip olduğu kaynaklarının etkili bir şekilde tanıtımının yapılması gerekmektedir.

- Turizm çeşitlerinin gelişmesine yönelik tesis, alt ve üst yapı gibi yatırımların gerek kamu gerekse özel sektör tarafından desteklenmesi gerekmektedir. Turizminin gelişimine yönelik çalışmaların artırılması gerekmektedir. Bu sayede ihtiyaç duyulan yatırımların sağlanması, etkili bir tanıtım faaliyetleriyle de desteklenerek bölgede turistik canlanma gerçekleşecek ve Bartın ili hem ulusal hem de uluslararası turisti çekebilme fırsatına sahip olacaktır. Sonuç olarak Bartın turizm potansiyelinin yerli ve yabancı turistler tarafından değerlendirilmesi durumunda, Bartın ili ve çevresinin ekonomik olarak kalkınmasına katkı sağlayacaktır.

#### **KAYNAKÇA**

Akıllı, H. (2004). Ekoturizmin Sosyo Kültürel Ekonomik Yönetimsel ve Çevresel Etkiler Bakımından İrdelenmesi: Antalya Köprülü Kanyon Milli Parkı Örneği. Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Akova, İ. (1997). Türkiye'de Turizmin Önemi ve Ekonomideki Yeri. Türk Coğrafya Dergisi (32), 263-280.

Aktakas, B. G. (2006). Bölgesel/Yerel Kalkınma, Bölgesel Kalkınma İçin Bir Model. Çukurova

- Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat Anabilim Dalı , 3. Adana: Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi.
- Arslan, K. (2005). Bölgesel Kalkınma Farklılıklarının Giderilmesinde Etkin Bir Araç: Bölgesel Planlama ve Bölgesel Kalkınma Ajansları. İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi (7), 276.
- Bahar, O. (2007). Bölgesel Kalkınmada Turizm Sektörünün Ekonomik Açından Yeri ve Önemi. Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (İLKE) (19), 4-17.
- Çeken, H. (2008). Turizmin Bölgesel Kalkınmaya Etkisi Üzerine Teorik Bir İnceleme. Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi , 293-306.
- Çetin, M. (2006). Yerel Kalkınma Ajansları. Ege Akademik Bakış Dergisi , 6 (2), 127.
- Çımat, A., & Bahar, O. (2003). Turizm Sektörünün Türkiye Ekonomisi İçindeki Yeri Ve Önemi Üzerine Bir Değerlendirme. Akdeniz İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi (6), 1-18.
- Dilber, İ. (2007). Turizm Sektörünün Türkiye Ekonomisi Üzerindeki Etkisinin Girdi Çıktı Tablosu Yardımıyla Değerlendirilmesi. Yönetim ve Ekonomi: Celal Bayar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi , 14 (2), 205-220.
- Dülgeroğlu, E. (2003). Kalkınma Ekonomisi. Bursa.
- Güneş, G. (2011). Konaklama Sektöründe Çevre Dostu Yönetimin Önemi. Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi (13), 45-51.
- Güneş, G., & Küçük, M. (2013). Yerel Kalkınmada Bir Etkin Olarak Turizm: Yerel Sivil Toplum Kuruluşlarının Görüşleri . Çağdaş Yerel Yönetimler , 22 (4).
- Ingham, B. (1995). Economics and Development. McGraw .
- İnskeep, E. (1991). Tourism Planning: An Integrated and Sustainable Approach. Nostrand Reinhold .
- Kalaycı, Ş. (2006). SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri. Ankara: Asil Yayın Dağıtım Ltd. Şti.
- Keskin, A., & Cansız, H. (2010). Tourism, Turkey and Economic Development. Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi , 24 (4), 23-45.
- Krumholz, N. (1999). Equitable Approaches to Local Economic Development. Policy Studies Journal (27 (1)), 83-95.
- Künü, S., Hopoğlu, S., Sökmen Gürçam, Ö., & Güneş, Ç. (2015). Turizm ve Bölgesel Kalkınma Arasındaki İlişki: Doğu Karadeniz Bölgesi Üzerine Bir İnceleme. Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi (7), 71-93.
- Lie, Y. (2014). Study on The Contribution of Tourism to Regional Economic Development. Journal of Chemical and Pharmaceutical Research , 6 (7), 823-827.
- Lorcu, F. (2015). Örnek Veri Analizi SPSS Uygulamalı. Ankara: Detay Yayıncılık.
- MEGEP. (2007). Turizm Hareketleri. Konaklama ve Seyahat hizmetleri , 31.
- Milman, A., & Pizam, İ. (1988). Social Impacts of Tourism on Central Florida. Annals of Tourism Research , 15 (2), 191-204.
- Olalı, H., & Timur, A. (1988). Turizm Ekonomisi. İzmir: Ofis Ticaret Matbaacılık San. Ltd. Şti.
- Remzi Altunışık, R. Ç. (2010). Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri. Sakarya: Sakarya Yayıncılık.
- Rogerson, C. (2001). Local Economic Development: A Review Assessment Of Its. Urban Studies , 1003-1024.



TUİK. (2018, 04 09). Türkiye İstatistik Kurumu. 04 09, 2018 tarihinde Türkiye İstatistik Kurumu:  
<https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?locale=tr> adresinden alındı

Yazıcıoğlu, Y., & Erdoğan, S. (2004). Spss Uygulamalı Bilimsel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Detay.

Yıldız, Z. (2007). Turizmin Bölgesel Kalkınmaya Sağladığı Katkılar ve Göller Bölgesi Uygulaması .  
İstanbul.

Zaei, M. E., & Zaei, M. E. (2013). The Impacts of Tourism Industry On Host Community. European Journal  
of Tourism Hospitality and Research , 1 (2), 12-21.

Zengin, B., Öztürk, E., & Salha, H. (2014). Amasya İlinin Alternatif Turizm Potansiyelinin  
Değerlendirilmesi. Sosyal Bilimler Metinleri (6), s. 4.